

Λ Α Τ Ι Ν Ι Κ Α Π Ρ Ο Σ Α Ν Α Τ Ο Λ Ι Σ Μ Ο Υ Α Ν Θ Ρ Ω Π Ι Σ Τ Ι Κ Ω Ν Σ Π Ο Υ Δ Ω Ν Γ ' Λ Υ Κ Ε Ι Ο Υ
Ε Π Α Ν Α Λ Η Π Τ Ι Κ Ο Κ Ρ Ι Τ Η Ρ Ι Ο Α Ξ Ι Ο Λ Ο Γ Η Σ Η Σ • Τ Μ Η Μ Α Τ Α Δ Ι Ε Τ Ο Υ Σ Π Ρ Ο Ε Τ Ο Ι Μ Α Σ Ι Α Σ

Όνομα / Τμήμα:

Ημερομηνία: **Σάββατο, 20 /12/ 2025**

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. {...}qui spem Catilinae mollibus sententiis aluerunt coniurationemque nascentem non credendo confirmaverunt; quorum auctoritatem secuti multi, non **solum** improbi verum etiam imperiti, si in hunc animadvertissem, crudeliter et regie id factum esse dicerent. Nunc intellego, si iste in Manliana castra pervenerit, quo intendit, neminem tam stultum fore, qui non videat coniurationem esse factam, neminem tam improbum, qui non fateatur.

.....

2. Num ad hostem veni et captiva in castris tuis sum ? In hoc me longa vita et infelix senecta traxit, ut **primum** exsulem deinde hostem te viderem? Qui potuisti populari hanc terram, quae te genuit atque aluit ? Non tibi ingredienti fines **patriae** ira cecidit ? Quamvis infesto et minaci animo perveneras, cur, cum in conspectu Roma fuit, tibi non succurrit: «intra illa moenia domus ac penates mei sunt, mater coniunx liberique» ? Ergo ego nisi peperissem, Roma non oppugnaretur ; nisi filium haberem, libera in libera patria mortua essem. Ego nihil iam pati possum nec diu miserrima futura sum: at contra hos, si pergis, aut immatura mors aut longa servitus manet.

.....

3. Nescio enim quis possit diligere eum, quem metuat, aut eum, a quo se metui putet. Coluntur tamen simulatione **dumtaxat** ad tempus. Quodsi forte, ut fit plerumque, ceciderunt, tum intellegitur, quam fuerint inopes amicorum. Hoc est quod Tarquinius dixisse ferunt exulantem: «Tum intellexi, quos fidos amicos habuissem, quos infidos, cum iam neutris gratiam referre poteram».

.....

4. Sulla, occupata urbe, senatum armatus coegerat ut C. Marius quam celerrime hostis iudicaretur. Cuius **voluntati** nemo obviam ire audebat; solus Quintus Mucius Scaevola augur de hac re interrogatus sententiam dicere noluit Quin etiam cum Sulla minitans ei instaret, dixit is Sullae: «Licet mihi ostendas agmina militum, quibus curiam circumstedisti; licet mortem miniteris, numquam tamen ego hostem iudicabo Marium. Etsi senex et corpore infirmo sum, semper tamen meminero urbem Romam et Italiam a Mario conservatam esse.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. Να μεταφράσετε τα παραπάνω υπογραμμισμένα αποσπάσματα.

- βλ. βιβλίο **Εν δυνάμει**

Μονάδες **20**

B1a) Να χαρακτηρίσετε στο τετράδιό σας ως *σωστές* ή *λανθασμένες* τις παρακάτω περιόδους.

- i. Ο Βεργίλιος έγραψε την *Αινειάδα*, που συνδυάζει στοιχεία της Ιλιάδας και της Οδύσσειας. **Σωστό**
- ii. Ο Οράτιος είναι ο πιο σημαντικός επικός ποιητής. **Λάθος**
- iii. Ο Λουκρήτιος γράφει το έπος για τη φύση των πραγμάτων *De rerum Natura*. **Σωστό**

Μονάδες 6

β) Να αναφερθείτε στις περιόδους της λογοτεχνίας της Ρώμης.

Βλ. βιβλίο Εν Δυνάμει

Μονάδες 4

B3. Να εντοπίσετε μία ετυμολογικά συγγενική λέξη για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις της νέας ελληνικής, στο κείμενο που επισημαίνεται:

- **αντίφαση- fateatur** (στο 1ο κείμενο), **πένθιμος -pati** (στο 2ο κείμενο), **σημαιοφόρος - referre** (στο 3ο κείμενο), **βούληση - voluntati** (στο 4ο κείμενο) , **αγέλη - agmina** (στο 4ο κείμενο)

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Γ' (Γραμματική __ / 30)

Γ1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις λέξεις:

- **spem** : αφαιρετική ενικού **spe**
- **sententiis** : αιτιατική ενικού **sententiam**
- **neminem** : δοτική ενικού του ουδετέρου **nulli rei**
- **hostem** : γενική πληθυντικού και αιτιατική πληθυντικού **hostium/ hostes-is**
- **tuis** : αιτιατική πληθυντικού του ίδιου προσώπου στο αρσενικό **tuos**
- **infelix** : αφαιρετική ενικού στον θετικό / συγκριτικό βαθμό **infelici / infelicioire**
- **hanc** : δοτική ενικού του ουδετέρου **huic**
- **fines**: αιτιατική πληθυντικού **fines/is**
- **domus** : αιτιατική ενικού **domum**
- **mater** : γενική πληθυντικού **matrum**
- **filium** : κλητική ενικού/ γενική ενικού **fili / filii-i**
- **quem**: γενική πληθυντικού στο θηλυκό γένος **quarum**
- **inopes** : γενική πληθυντικού **inopum**
- **ego** : δοτική ενικού στο β πρόσωπο **tibi**
- **re** : γενική πληθυντικού **rerum**
- **Marium**: γενική ενικού στο αρσενικό γένος **Marii/i**

Μονάδες 15

Γ2. Να γράψετε στο τετράδιό σας τους ρηματικούς τύπους που ζητούνται:

- **aluerunt**: β πληθυντικό Υποτακτικής Παρακειμένου Ενεργητικής Περιφραστικής Συζυγίας

alitura/altura fueritis

- **secuti** : γενική ενικού μετοχής Ενεστώτα **sequenti**
- **animadvertissem** : δοτική γερουνδίου **animadvertendo**
- **fateatur** : αφαιρετική Σουπίνο **fassu**
- **traxit** : γ ενικό Υποτακτικής Παρατατικού της Παθητικής Περιφραστικής Συζυγίας **trahenda esset**
- **viderem** : απαρέμφατο Παρακειμένου στην άλλη φωνή **visam esse**
- **genuit** : α πληθυντικό Υποτακτικής Υπερσυντελικού στην άλλη φωνή **genitae essemus**
- **ingredienti** : αιτιατική ενικού μετοχής Ενεστώτα **ingredientem**
- **peperissem** : γενική πληθυντικού της μετοχής Μέλλοντος **pariturarum**
- **possit** : α πληθυντικό Υποτακτικής Παρατατικού **possemus**
- **intellegitur** : Απαρέμφατο Μέλλοντα στην ίδια φωνή **intellectum iri**
- **dixisse** : β πληθυντικό Προστακτικής Ενεστώτα **dicite**
- **audebat** : β πληθυντικό οριστικής Υπερσυντελικού **ausi eratis**
- **noluit** : γ πληθυντικό Υποτακτικής Ενεστώτα **nolint**
- **miniteris** : γ ενικό Υποτακτικής Παρατατικού **minitaretur**

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Δ' (Συντακτικό __ / 30)

Δ1. nascentem: Να αναλύσετε τη μετοχή σε δευτερεύουσα πρόταση με όλους τους δυνατούς τρόπους (Να ληφθεί ως χρονική).

- **cum (χρονικός) coniuratio nascebatur**
- **cum coniuratio (ιστορικός -διηγηματικός) nasceretur**
- **dum coniuratio nascitur**

Μονάδες 3

Δ2. Num ad hostem veni et captiva in castris tuis sum ? : Να μετατρέψετε την ευθεία ερώτηση με τρόπο που να περιμένουμε καταφατική απάντηση και στη συνέχεια να απαντήσετε αναλόγως.

- **Nonne ad hostem veni et captiva in castris tuis sum ?**
- **Ita (est)**.

Μονάδες 2

Δ3. nisi filium haberem, libera in libera patria mortua essem:__Να μετατρέψετε σε μετοχή την σημειωμένη δευτερεύουσα πρόταση.

- **Non habens filium**

Μονάδες 2

Δ4. si pergis, aut immatura mors aut longa servitus manet. : Να αναγνωρίσετε τον υποθετικό λόγο και στη συνέχεια να τον μετατρέψετε έτσι ώστε να δηλώνεται το **αντίθετο του πραγματικού στο παρόν**.

- Ανοιχτή υπόθεση στο παρόν
- **Si pergeres ... maneret**

Μονάδες 3

Δ5. licet mortem miniteris, numquam tamen ego hostem iudicabo Marium. : Να αναγνωρίσετε πλήρως τη δευτερεύουσα πρόταση.

- Δευτερεύουσα παραχωρητική πρόταση, εκφράζει μια υποθετική κατάσταση που, κι αν δεχτούμε ότι αληθεύει, δεν αναιρεί το περιεχόμενο της κύριας πρότασης. Εισάγεται με τον παραχωρητικό σύνδεσμο *licet*, εκφέρεται με υποτακτική και συγκεκριμένα με υποτακτική ενεστώτα (*miniteris*), γιατί εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου (*iudicabo*) και δηλώνει το σύγχρονο στο παρόν. Στην κύρια πρόταση υπάρχει το *tamen*.

Μονάδες 2

Δ6. ut C. Marius quam celerrime hostis iudicaretur : Να δηλώσετε τον σκοπό με όλους τους τρόπους αφού πρώτα μετατρέψετε τη σύνταξη της πρότασης από παθητική σε ενεργητική (Να ληφθεί ως υποκείμενο της ενεργητικής το **senatus**) .

- α) ut C. Marium quam celerrime hostem iudicaret. (senatus: Υπ. ενν)
β) Σκοπός:
με αναφορική τελική πρόταση: **qui C. Marium quam celerrime hostem iudicaret**

με σουπίνο: **iudicatum** C. Marium quam celerrime hostem

με εμπρόθετο γερούνδιο (*causā + γενική*): C. Marium quam celerrime hostem **iudicandi causā**. Υποχρεωτική η γερούνδιακή έλξη. Μετά την έλξη → **C. Marii** quam celerrime **hostis iudicandi causā**

με εμπρόθετο γερούνδιο (*ad + αιτιατική*): **ad** C. Marium quam celerrime hostem **iudicandum** (το ίδιο και μετά την έλξη, που είναι υποχρεωτική)

Μονάδες 6

Δ7. Qui potuisti populari hanc terram, quae te genuit atque aluit ? : Να μετατρέψετε τη περίοδο με έντονα γράμματα σε μετοχική φράση.

- **Tu genitus atque alitus/altus**

Μονάδες 4

Δ8. qui spem Catilinae mollibus sententiis aluerunt coniurationemque nascentem non credendo confirmaverunt : Να μετατρέψετε τη σύνταξη από ενεργητική σε παθητική.

- **Spes** Catilinae **alita/alta est ab eis** et **coniuratio nascens ... confirmata est ab eis**

Μονάδες **2**

Δ9. Interrogatus : Να αναλύσετε τη μετοχή σε δευτερεύουσα επιρρηματική πρόταση χρησιμοποιώντας τον ιστορικό-διηγηματικό **cum**.

- **Cum de hac re interrogatus esset**

Μονάδες **2**

Δ10. Να χαρακτηρίσετε συντακτικώς τους **σημειωμένους** όρους του κάθε κειμένου.

- **βλ. βιβλίο Εν δυνάμει**

Μονάδες **4**

Επιμέλεια Θεμάτων: *Κώστας Μαγαλιός, Ολυμπία Βονόρτα*

Studiosae studiosique, bonan fortunam,
cum plurimo amore!

Et mementote! Sapientia virtus est!!!